

A16 Vogelakker vanaf 2023*

* Voor vogelakkers met een ingangsdatum van vóór 2023 gelden de voorwaarden van 2022.

Beschrijving

Een vogelakker is een volveldse, meerjarige maatregel die bestaat uit een afwisseling van:

- stroken met een meerjarig eiwitgewas; luzerne en grasklaver
- stroken natuurbraak ingezaaid met een mengsel van grassen, granen en kruiden.

Vogelakkers zijn bedoeld voor muizen etende roofvogels en uilen, maar ook broedende veldleeuweriken en overwinterende akkervogels worden door vogelakkers aangetrokken. Daarnaast kunnen graspiepers, gele kwikstaarten, scholeksters, Kieviten en grasmussen broeden in vogelakkers. Het aandeel luzerne/grasklaver in de vogelakker bedraagt ongeveer 75% van de oppervlakte, het aandeel natuurbraak 25%. De stroken met luzerne en grasklaver worden (een aantal keer) gemaaid en kunnen worden benut als groenvoer in de veehouderij. Bij het maai-beheer wordt rekening gehouden met de broedcyclus van de veldleeuwerik. Braakstroken kunnen fungeren als wintervoedsel voor vogels en worden dus niet geoogst. Om goed te functioneren moeten vogelakkers meerdere jaren op dezelfde plek liggen, zodat de muizenpopulatie zich kan opbouwen. Een vogelakker moet na een aantal jaar vernieuwd of verplaatst worden. Voor het laatste jaar kan eventueel pakketvariant b gebruikt worden, zodat in het najaar de grond bewerkt kan worden.

Beheereisen

Pakket a: de beheereenheid bestaat van 15 mei tot 31 december van het daaropvolgende jaar voor 75% van de oppervlakte uit de volgende gewassen: grasklaver óf een eiwitgewas (luzerne, rode klaver) gecombineerd met een strook grasklaver. De overige 25% van oppervlakte bestaat uit natuurstroken bestaande uit mengsel van granen, kruiden en grassen die minimaal tot 15 maart twee jaar later blijven staan.

Pakket b: aansluitend op pakket a bestaat de beheereenheid tot 15 augustus voor 75% van de oppervlakte uit de volgende gewassen: grasklaver óf een eiwitgewas (luzerne, rode klaver) gecombineerd met een strook grasklaver. De overige 25% van oppervlakte bestaat uit natuurstroken bestaande uit mengsel van granen, kruiden en grassen.

Aanvullende beheervoorschriften

- Het gewas en de natuurstroken worden in stroken naast elkaar geteeld. De natuurstroken zijn hierbij gemiddeld ca. 9-12 meter breed met een maximum van 15 meter. De breedte van de natuurstroken wordt afgestemd op de breedte van de maaier.
- Het is gewenst dat het eerste jaar voor 30 april wordt ingezaaid zodat de verschillende functies die de vogelakker heeft vanaf 15 mei kunnen worden benut. Mocht het zaad niet goed opkomen heb je nog de tijd om voor 15 mei opnieuw in te zaaien.
- **Invulling en voorschriften natuurstroken:**
 - De natuurstroken liggen altijd 'in' de beheereenheid, minimaal ca. 9 meter en maximaal 18 meter uit de randen.
 - Eén van de natuurstroken, of, indien van toepassing, elke 4de strook is een wintervoedselstrook. Deze wordt jaarlijks opnieuw ingezaaid met granen en rouleert na 2 jaar met een natuurstrook.
 - Het kruidenmengsel en de zaaidichtheid voor de natuurstroken wordt voorgeschreven door ANV Hollands Noorden. U bestelt het kruidenmengsel bij ANV Hollands Noorden, het graan voor de wintervoedselstroken regelt u zelf.

- **Invulling en voorschriften gewas:** het gewas kan ingevuld worden met één van onderstaande gewassen met bijbehorende beheersvoorschriften:
 - Grasklaver: bestaat voor minimaal ca. 25-30% uit klaver. Het grasklavermengsel regelt u zelf. De grasklaver wordt in eigen beheer (dus niet via een grasdrogerij) minimaal 1 en maximaal 4 keer per jaar gefaseerd** gemaaid. Het maaisel wordt afgevoerd. De eerste maaibeurt na 1 juni (zie schema). Maaien vóór 1 juni alleen na goedkeuring van de veldmedewerker. Zodat de veldmedewerker een check kan doen op nesten en/of jonge kuikens en om er voor te zorgen dat deze bij de maaierwerkzaamheden gespaard blijven.
 - Eiwitgewas (luzerne, rode klaver) gecombineerd met een strook grasklaver.
 - Het eiwitgewas wordt 2-4 maal per jaar gemaaid en afgevoerd. Dit mag uitgevoerd worden door een grasdrogerij. De maaicyclus is afgestemd op de broedcyclus van de veldleeuwerik. De eerste keer maaien niet voor 1 juni, zie onderstaande tabel. Bij het maaien van het eiwitgewas blijft telkens minimaal een strook van 1 meter staan. Dit in verband met insecten die profiteren van bloeiende luzerne zoals de luzernevlinder. Bij de volgende maaisnede maait u deze strook weer mee en laat u aan de andere zijde 1 meter luzerne staan. Een tip om dit eenvoudiger te maken is om het eiwitgewas 1 meter breder te zaaien dan de maaibreedte. De zaden voor het eiwitgewas regelt u zelf.
 - De grasklaverstroken liggen net als de natuurstroken 'in' het perceel. (De randen van het perceel bestaan derhalve uit het eiwitgewas). De breedte van de grasklaverstroken wordt afgestemd op de breedte van de maaier, maar richtlijn is ca. 3 meter. De grasklaverstroken maait u minimaal 1 en maximaal 4 keer per jaar gefaseerd* in eigen beheer (niet via een grasdrogerij). Eerste maaibeurt na 1 juni en het maaisel wordt afgevoerd. Het grasklavermengsel voor deze strook regelt u zelf.

Maaien eiwitgewas 2-3 keer	
1 ^e keer	Na 1 juni, de eerste veldleeuweriken zijn dan vliegvlug
2 ^e keer	Na 15 juli
3 ^e keer	Na 1 september
4 ^e keer	Optioneel naar eigen inzicht

- Beweiding is niet toegestaan
- De beheereenheid mag alleen worden bemest op het gedeelte met de grasklaver en/of eiwitgewas, en is alleen toegestaan binnen 2 dagen na de maaierwerkzaamheden. Bemesting vindt uitsluitend plaats met rundermest; andere vormen van dierlijke mest of kunstmest zijn niet toegestaan.
- Chemische onkruidbestrijding is enkel pleksgewijs mogelijk. Dit wordt in overleg met de veldmedewerker uitgevoerd. Bij aanleg en beheer uitgaan van toepassen 'best-practices' (aanleggen vals zaai-bed etc.) zodat bespuitingen tot een minimum beperkt kunnen worden.

Adviezen

- Een vogelakker ligt bij voorkeur in de open ruimte, niet te dicht bij een boerderij of andere bebouwing in verband met verstoring.
- De natuurstroken mogen het tweede jaar na 1 augustus (maar vóór 1 april) voor de helft van de strook worden gemaaid. Het maaisel moet dan wel binnen een week worden afgevoerd. De structuurvariatie die ontstaat zorgt voor meer biodiversiteit.
- Vogelakkers liggen bij voorkeur 3-4 jaar op één plek en worden daarna verplaatst, om voldoende kwaliteit in het gewas te houden. In het laatste jaar kan pakketvariant b worden gebruikt, zodat in het najaar het perceel klaar kan worden gemaakt voor een nieuwe teelt.

- Indien gewenst mag vanaf het derde jaar een deel van de natuurstroken in het voorjaar opnieuw worden ingezaaid met het door ANV Hollands Noorden voorgeschreven kruidenmengsel.
- * *gefaseerd maaien: Met gefaseerd maaien maait u niet alle grasklaver(stroken) in één keer, waarbij u rekening houdt met eventueel aanwezige nesten of opgroeiende kuikens. U laat telkens delen staan (minimaal 30%), die u vervolgens met een volgende maaibeurt meeneemt. Op die manier ontstaat er structuurvariatie en kan er rekening gehouden worden met aanwezige nesten en opgroeiende kuikens. Een check van het perceel op aanwezige nesten of kuikens voorafgaand aan het maaien wordt daarom sterk aangeraden, zodat u weet welke delen u dient te laten staan. Overleg hierbij indien gewenst met de veldmedewerker.

Pakketten

- a 1) Vogelakker (klei)
- 2) Vogelakker (zand)
- b 1) Vogelakker laatste jaar (klei)
- 2) Vogelakker laatste jaar (zand)